MESSAĠĠIERA TA' ALLA

P Twanny Chircop ofm

ADAM

Adam u Eva, għalkemm huma meqjusa bħala l-ewwel raġel u mara maħluqa li minnhom il-bnedmin kollha huma imnissla, fil-verità jirrappreżentaw lil kull raġel u mara. L-istorja tagħhom hija kemm individwali kif ukoll universali. Hija marbuta ma art 'il hemm minn din id-dinja u fi żmien barra l-istorja. Hija l-istorja ta' tlugħ ix-xemx tal-ħajja li magħha tiġi l-mewt, li lejha miġbudin u aljenati, ħajja innoċenti u ta' dnub. Tħares minn fejn

tħares, l-isem Adam, għandu rabta kbira mar-rivelazzjoni biblika tas-salvazzjoni. Adam hu l-ewwel protagonista tad-dramm tas-salvazzjoni. L-istorja tiegħu ssib il-milja tagħha fl-opra ta' salvazzjoni ta' Ġesú Kristu. L-istorja tal-bidu, tal-ħolqien tal-bniedem, kienet tradizzjonalment użata biex tispjega ċerti mistoqsijiet fundamentali fuq l-eżistenza umana.

Antik Testment

Il-kelma Lhudija ádám (tfisser aħmar jew bniedem) tista' tintuża bħala nom kollettiv (il-bnedmin, Ġen 1:26), jew bħala referenza individwali għal raġel (il-bniedem, Ġen 2:8) u bħala isem proprju (Adam, Ġen 5:1). F'ħafna mill-bibbji llum, dak li kien jidher bħala isem proprju 'Adam' huwa ġeneralment tradott b'mod ġenerali 'il-bniedem'. Din id-differenza tat lok għal ħafna interpretazzjonijiet.

Il-kelma *adam* tista' tiġi mqabbla mal-kelma Lhudija *adamah* – ħamrija jew ħamranija. Probabbli l-awtur sejjaħlu Adam għax hu meħud 'mit-trab tal-art'.

Adam kien ukoll isem ta' belt fuq in-naħa tal-Lvant tax-xmara Ġordan fejn l-ilma kien jitbaxxa, u hemm Ġożwè flimkien mal-poplu seta' jaqsam biex jidħlu fl-art imwiegħda.

Minn Ġen 4,25 'il quddiem Adam jissemma' bħala isem proprju ta' persuna (ara wkoll Ġen 5,1.3.4.5.; 1 Kron 1,1; Hos 6,7. Dan jiġri wkoll ħafna drabi fil-TĠ (Lq 3,38; Rum 5,14; 1 Kor 15,22.45; Ġuda 14). L-awturi sagri tkellmu hekk għax kienu jifhmu li Adam kien tassew persuna li eżista fl-istorja u mhux biss simbolu tal-umanità kollha. San Pawl bena l-argumenti tiegħu fuq il-fatt li Adam eżista tassew. Li kien mod ieħor, kien jaqa' t-tagħlim ta' Ġesú fuq l-istabilitá taż-żwieġ (Mk 10,6-9).

Adam jirrappreżenta l-bnedmin kollha bħala l-ewwel bniedem u missier tagħhom ilkoll. L-iskrittura turih b'dan il-mod. Huwa l-bniedem wieħed li fih jiġbor 'il-uliedu, il-bnedmin kollha ta' kull żmien. (ara Ġen 17,1-8; 20,1-6; Ġoż 7,19-24; 1 Kron 21,1-14; Mik 3,11-12; eċċ).

Hekk ħarsu lejn Adam missirijiet il-Knisja. It-testi bibliċi ma jitkellmux hekk ċar fuq dan l-aspett, imma indirettament juruna li din kienet l-impressjoni tal-awturi sagri. Hu skont dan il-prinċipju li aħna nifhmu l-kliem misterjuż ta' San Pawl: "… kien permezz ta' bniedem wieħed li fid-dinja daħal id-dnub, u permezz tad-dnub il-mewt, u hekk ukoll il-mewt laħqet il-bnedmin kollha, għax kollha dinbu" (Rum 5,12).

Għandna żewġ rakkonti tal-ħolqien tal-bniedem: Ġen 1,26-37 u Ġen 2,2-25, li jikkumplementaw lil xulxin b'aspetti u messaġġi differenti.

L-ewwel rakkont juri l-bniedem, raġel u mara, fir-relazzjonijiet ma' Alla, il-Ħallieq, u mal-ħlejjaq l-oħra. Il-bniedem huwa ħlejqa ta' Alla bħall-oħrajn, imma hu biss huwa maħluq xbieha ta' Alla. Dan juri

d-dinjità akbar tal-bniedem, flimkien mas-setgħa li Alla tah li jaħkem fuq il-ħlejjaq l-oħra.

Fit-tieni rakkont id-dinjitá tal-bniedem maħluq b'azzjoni speċjali ta' Alla jidher b'qawwa akbar; magħmul mit-trab ta' l-art, iżda għandu fih in-nifs tal-ħajja ta' Alla. Il-Bniedem huwa ħabib ta' Alla, imqiegħed fl-Għeden, fejn isib kull ġid u hena. Alla jagħtih ukoll sieħba tixbah lilu, mara, "għadma minn għadmu u laħam minn laħmu", tal-istess dinjità.

Id-dnub u l-kastig (Ġen 3,1-24)

Fit-tielet kapitolu tal-Ġenesi għandna l-istorja tal-waqgħa tal-bniedem fid-dnub u l-konsegwenzi tagħha. Rakkont popolari fejn l-awtur juri kif daħal id-dnub fid-dinja sabiħa maħluqa minn Alla u għaliex il-bniedem, maħluq għall-ħajja irid jgħaddi mill-mewt. Hawn tibda l-istorja tas-salvazzjoni, li ssib il-milja tagħha fir-rebħa ta' Ġesú Kristu, "nisel il-mara", li jisħaq ras is-serp, li hu x-xitan (Ġen 3,15).

Ir-rakkont tal-ħolqien jagħlaq billi jsemmi li l-koppja hi għarwiena u ma hemmx mistħija. "Il-mara" (Ġen 2,24f.) tħajjar intimità sesswali. Il-mistħija tidħol biss wara li dinbu (v. 10). Ħlief għal ftit eċċezzjonijiet, li persuna tkun għarwiena huwa sinjal ta' umiljazzjoni, ċaħda, u nuqqas ta' saħħa (ara Is 20,2; Os 2,5; Ġob 22,6). Din mhux sempliċi mistħija imma sitwazzjoni ta' mistħija. Fin-narrattivia altru l-għera bħala parti mill-intimità sesswali u altru l-għera relatata mad-dnub.

Wara li kielu mis-siġra għajnejhom infetħulhom u bdew jagħrfu t-tajjeb mill-ħażin. Ħafna konsegwenzi ħarġu mill-azzjoni tagħhom, l-għera tagħhom issa kienet tfisser sitwazzjoni ta' mistħija (vv.7,10) għarfu l-aljenazzjoni tagħhom minn Alla (v. 8) u minn xulxin (v. 18); u kienu miċħuda mis-siġra tal-ħajja u l-wegħdiet li din kienet iġġib magħha (v. 22).

Issa l-ħajja mtliet bit-tbatija kemm għar-raġel kif ukoll għall-mara, din it-tbatija messithom fil-qalb tagħhom. Il-kastig imiss il-kundizzjoni tal-ħajja u mhux il-mewt. Il-mewt hija t-tmiem tat-tbatija, li ser iddum sa kemm imorru lura lejn l-art minfejn kienu meħuda (ara v.19;

2,17). L-awtorità tar-raġel fuq il-mara ġejja mill-qawwa li huwa semmiha Eva (v. 20).

Adam bħala Proto tip ta' Kristu

Fil-Ġdid Testment Adam huwa mogħti importanza iżjed minn Eva; u l-iktar silta important li titkellem fuq Adam insibuha fl-ittra lir-Rumani kapitlu ħamsa. Pawlu wara li jiddiskuti r-realtà tal-ġustifikazzjoni issa hu ppreparat biex jikkonsidra l-frott speċjali tal-ħniena ta' Alla, li hija t-tama. Dak li jiddomina hija t-tama u mhux ir-rebħa; għaliex għalkemm Ġesù issa qiegħed fil-glorja, dak li jemmen irid jissielet u jżomm sħiħ sal-aħħar.

In-nisrani irid jissielet bil-kunfidenza u l-ferħ għax il-qawwa mogħtija minn Kristu hija iżjed minn biżżejjed biex tirbaħ il-wirt antik tal-mewt u tagħti ħelsien tal-għażla għall-ġustizzja u l-ħajja. Fi Kristu dak li jemmen ibiddel in-nuqqas ta' ħila f'qawwa kunfidenti.

San Pawl juri dan billi jpoġġi xebh u kuntrast bejn Adam u Kristu. Adam u Kristu huma l-istess għax qegħdin fil-bidu ta' razza ġdida. Għalhekk Adam huwa ikkonsidrat bħala "t-tip ta' dak li jrid jiġi" (Rum 5,15). Imma f'aspetti l-oħra huma għal kollox differenti. Għax permezz ta' Adam daħal id-dnub fid-dinja li ġab il-mewt, waqt li ma Ġesú Kristu ġiet il-maħfra u l-ħajja.

Pawlu ma jidħolx fil-fond dwar ir-rabta bejn id-dnub u l-mewt imma dwar l-effett tagħhom li kienet kundizzjoni ġenerali umana ta' skjavitù u nuqqas ta' ħila. F'dan is-sens Pawlu jipprovdi l-bażi, għad-dutrina tradizzjonali tad-dnub oriġinali permess tal-frażi "kollha dinbu f'Adam" (Rum 5,7). Hawn Pawlu jafferma l-għaqda vera imma misterjuża bejn id-dnub ta' Adam u l-ġenerazzjoni umana midinba qabel ir-rebħa ta' Ġesù Kristu.

Ġesù jisfida s-saltna universali tad-dnub u l-mewt meta jirbaħ ir-rebħa li timmarka era ġdida fejn l-imħabba ta' Alla, mogħtija b'xejn, tissupera id-dnub u l-mewt: "Għax jekk permezz ta' ħtija waħda mietet il-kotra, aktar u aktar issa l-grazzja ta' Alla don mogħti bil-grazzja ta' bniedem wieħed li hu Ġesù Kristu, xterdu bil-bosta fuq il-kotra" (Rum 5,15). Ir-rebħa ta' Kristu allura tgħatti għal kollox id-dominazzjoni ta' qabel tad-dnub u l-mewt.

Pawlu jkompli l-kuntrast bejn Adam u Kristu fuq il-bażi tad-diżubbidjenza u ubbidjenza: "Għax kif bid-diżubbidjenza ta' bniedem wieħed il-ħafna saru midinbin, hekk wkoll bl-ubbidjenza ta' wieħed il-ħafna jsiru ġusti" (Rum 5,19). Din turi li l-għażla tad-dnub ta' Adam, li tibqa' l-għażla ta' kull maħluq, tiġi minn għażla belha li tinqata' minn Alla. Għażla falluta sa mill-bidu tagħha. Kuntrast ma' dan, hija l-ubbidjenza ta' Ġesù għar-rieda ta' Alla u li tibdel kemm il-ħajja umana kif ukoll il-mewt f'opportunità ta' ħelsien awtentiku u glorja. Is-saltna tad-dnub u l-mewt tiġi mibdula fis-saltna tal-imħabba ta' Alla mogħtija bi Kristu nnifsu.